

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 13.02.2018 № 3-3

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання
Міністерством екології та природних ресурсів України коштів
державного бюджету за бюджетною програмою "Прикладні
наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за
державними цільовими програмами і державним замовленням у
сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка
підготовки наукових кадрів"**

Київ 2018

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ, ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ЦІЛЬОВИМИ ПРОГРАМАМИ І ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ У СФЕРІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ" (КПКВК 2401040).....	7
2. ОЦІНКА СТАНУ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА ЕКОНОМНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ТА НАУКОВО- ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ, ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ЦІЛЬОВИМИ ПРОГРАМАМИ І ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ У СФЕРІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ" (КПКВК 2401040).....	14
2.1. <i>Стан використання бюджетних коштів на прикладні науково-дослідні роботи у природоохоронній сфері</i>	16
2.2. <i>Стан використання бюджетних коштів на виконання державного замовлення з підготовки наукових кадрів</i>	21
3. ОЦІНКА СТАНУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ, ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ЦІЛЬОВИМИ ПРОГРАМАМИ І ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ У СФЕРІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ" (КПКВК 2401040).....	23
ВИСНОВКИ.....	28
ПРОПОЗИЦІЇ.....	30

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: статті 4 і 7 Закону України "Про Рахункову палату" та План роботи Рахункової палати на 2018 рік.

Мета аудиту: оцінка продуктивності, економності та результативності використання бюджетних коштів, виділених на проведення прикладних наукових і науково-технічних розробок та підготовку наукових кадрів, їх розпорядниками та надання рекомендацій щодо покращення наявного стану.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету, спрямовані протягом 2015–2017 років за бюджетною програмою "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів" (КПКВК 2401040), порядок їх планування та використання.

Нормативно-правові акти, управлінські рішення об'єктів аудиту, розпорядчі акти та документи, що стосуються предмета аудиту.

Фінансова, бюджетна, статистична звітність, а також аналітичні матеріали, що стосуються предмета аудиту.

Об'єкти аудиту:

Міністерство екології та природних ресурсів України;

Науково-дослідна установа "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем" (м. Харків);

Науково-дослідна установа "Український науковий центр екології моря" (м. Одеса).

Термін проведення аудиту: жовтень-грудень 2017 року та січень 2018 року.

Критерії оцінки, які використовуватимуться під час аудиту:

щодо відбору об'єктів аудиту: об'єктами аудиту є центральний орган виконавчої влади та дві бюджетні установи в частині їх діяльності, що стосується прикладних наукових та науково-технічних розробок, виконання робіт за державними цільовими програмами, підготовки наукових кадрів та використання бюджетних коштів, виділених на виконання зазначених цілей за бюджетною програмою "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів" (КПКВК 2401040);

щодо оцінки законності: дотримання об'єктами аудиту норм чинного законодавства, яке регулює вказані питання;

щодо оцінки ефективності:

продуктивність – співвідношення між результатами діяльності розпорядників бюджетних коштів і використаним обсягом коштів для досягнення цих результатів;

економність – досягнення розпорядниками бюджетних коштів запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу цих коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного

бюджетом обсягу коштів;

результативність – ступінь відповідності фактичних результатів діяльності, досягнутих розпорядниками бюджетних коштів, запланованим результатам.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2015–2017 роки;

територіальні обмеження: міста Київ, Харків та Одеса.

Методи збирання даних: моніторинг нормативно-правових актів, розпорядчих і відомчих документів, пов'язаних з предметом аудиту; аналіз документів щодо організації роботи та виконання покладених на об'єкти аудиту завдань; проведення заходів зовнішнього фінансового контролю; опитування, обстеження та порівняння; аналіз статистичної, фінансової та бюджетної звітності; отримання усних і письмових пояснень посадових осіб об'єкта аудиту; надсилання запитів об'єктам аудиту.

Джерела інформації: законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують предмет аудиту; акти про результати заходів зовнішнього фінансового контролю, проведених у рамках аудиту; звітність об'єктів аудиту; статистична інформація; листи об'єктів аудиту, отримані на запити Рахункової палати.

За результатами заходів зовнішнього фінансового контролю, проведених у рамках аудиту, складено та підписано три акти. Акти підписані посадовими особами об'єктів аудиту без зауважень.

Аудит із зазначеної тематики Рахунковою палатою проводиться вперше.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

- КПКВК 2401040 – бюджетна програма "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів"
- Мінприроди – Міністерство екології та природних ресурсів України
- УкрНДІЕП – науково-дослідна установа "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем"
- УкрНЦЕМ – науково-дослідна установа "Український науковий центр екології моря"
- Угода про асоціацію – Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони
- Закон № 848 – Закон України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність"
- МОН – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності (Міністерство освіти і науки України)
- Положення № 32 – Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32
- Порядок № 1084 – Порядок формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084
- Порядок № 187 – Порядок планування, фінансування і контролю за виконанням та впровадженням науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затверджений наказом Мінприроди від 07.11.2000 № 187
- НДДКР – науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи
- ЗФ – загальний фонд державного бюджету
- СФ – спеціальний фонд державного бюджету
- Порядок № 363 – Порядок розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 363
- Порядок № 228 – Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228
- Положення № 309 – Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 № 309
- Постанова № 882 – постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2004 № 882 "Питання стипендіального забезпечення"

ВСТУП

Освіта і наука у XXI столітті є стратегічним ресурсом держави, найголовнішим чинником підвищення якості людського капіталу, генерації нових ідей, запорукою побудови інноваційної та конкурентоспроможної економіки. У сучасному світі освіта, наука та інновації відіграють дедалі більшу роль у розвитку держави і суспільства, забезпеченні потреб та підвищенні якості життя людей. Стратегічні плани та проекти на перспективу, що розробляються більшістю країн – світових лідерів, спираються на знання та здобутки науки, дають змогу зазирнути у майбутнє, скоригувати сучасний вектор розвитку країни, розподілити її ресурси на забезпечення максимального ефекту в реалізації визначених цілей¹.

Підписавши в 2014 році Угоду про асоціацію Україна зобов'язалась розвивати свій науковий потенціал з метою дотримання глобальної відповідальності та зобов'язань, зокрема у сфері захисту навколишнього середовища. Україна взяла відповідальність за розвиток та посилення наукового та технологічного співробітництва з метою як наукового розвитку як такого, так і зміцнення свого наукового потенціалу для вирішення національних та глобальних викликів².

Крім того, освіта та наукове забезпечення формування і реалізації національної екологічної політики законодавчо визначені одними з основних інструментів її реалізації на період до 2020 року³.

Формування та реалізація єдиної науково-технічної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, формування, збереження та використання екологічної мережі – мета бюджетної програми "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів", головним розпорядником бюджетних коштів якої є Мінприроди.

На реалізацію цієї програми Мінприроди протягом 2015 – 2017 років використало 86 183,4 тис. грн бюджетних коштів.

Отже, від ефективності використання Міністерством зазначених ресурсів держави залежить як визначення планів і заходів з вирішення сучасних найбільших екологічних проблем держави, що має підвищити якість життя людей, так і виконання міжнародних зобов'язань України на шляху реформ, зокрема у сфері захисту навколишнього середовища.

¹ Рекомендації парламентських слухань на тему "Про стан та проблеми фінансування освіти і науки в Україні", схвалені постановою Верховної Ради України від 12.07.2017 № 2133-VIII.

² Стаття 374 Угоди про асоціацію.

³ Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2020 року, затверджені Законом України від 21.12.2010 № 2818-VI.

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ТА НАУКОВО- ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ, ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ЦІЛЬОВИМИ ПРОГРАМАМИ І ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ У СФЕРІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ" (КПКВК 2401040)

Правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку наукової і науково-технічної діяльності визначає **Закон України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність"**⁴.

Згідно зі статтею 48 Закону № 848, центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень, зокрема:

- здійснюють управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності відповідних галузей;

- визначають спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, **напрями розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу відповідних галузей, спрямовують і контролюють діяльність наукових установ**, що належать до сфери їх управління;

- залучають наукові установи та вищі навчальні заклади (за їх згодою) до розв'язання проблем науково-технічного розвитку, **беруть участь у визначенні пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні, державних цільових наукових та науково-технічних програм і державного замовлення у сфері наукової і науково-технічної діяльності;**

- розробляють спільно з МОН програми науково-технічного розвитку відповідних галузей та заходи з їх виконання, організовують їх виконання;

- сприяють розробленню, освоєнню та виробництву сучасної конкурентоспроможної продукції на основі використання нових високоефективних технологій, устаткування, матеріалів, інформаційного забезпечення;

- здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки, згідно з Положенням про Міністерство екології та природних ресурсів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.01.2015 № 32⁵, визначено Мінприроди.

⁴ Набув чинності з 16.01.2016.

⁵ Зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.2017 № 755.

Відповідно до Положення № 32, Мінприроди, зокрема, виконує такі завдання:

- організовує наукову, науково-технічну діяльність з питань, що належать до його компетенції;**
- встановлює порядок планування і контролю за виконанням науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт у визначеній сфері та впровадження їх результатів;**
- виступає замовником науково-дослідних робіт з питань, що належать до компетенції Мінприроди.**

Протягом 2015–2016 років виконання цих завдань Міністерства, згідно з положеннями про його структурні підрозділи, покладалося на:

- відділ екологічної політики та наукової діяльності (з 26.01.2015 по 31.10.2016) – накази Мінприроди від 26.01.2015 № 10 "Про затвердження структури Мінприроди" і від 12.05.2015 № 147 "Про внесення змін до наказу Мінприроди від 26.01.2015 № 10";
- департамент стратегічної екологічної політики (з 31.10.2016 по 31.01.2017) – накази Мінприроди від 21.04.2016 № 160 "Про затвердження структури Мінприроди", від 31.10.2017 № 404 "Про внесення змін до наказу Мінприроди від 21.04.2016 № 160" і від 28.12.2016 № 549 "Про внесення змін до наказу Мінприроди від 21.04.2016 № 160".

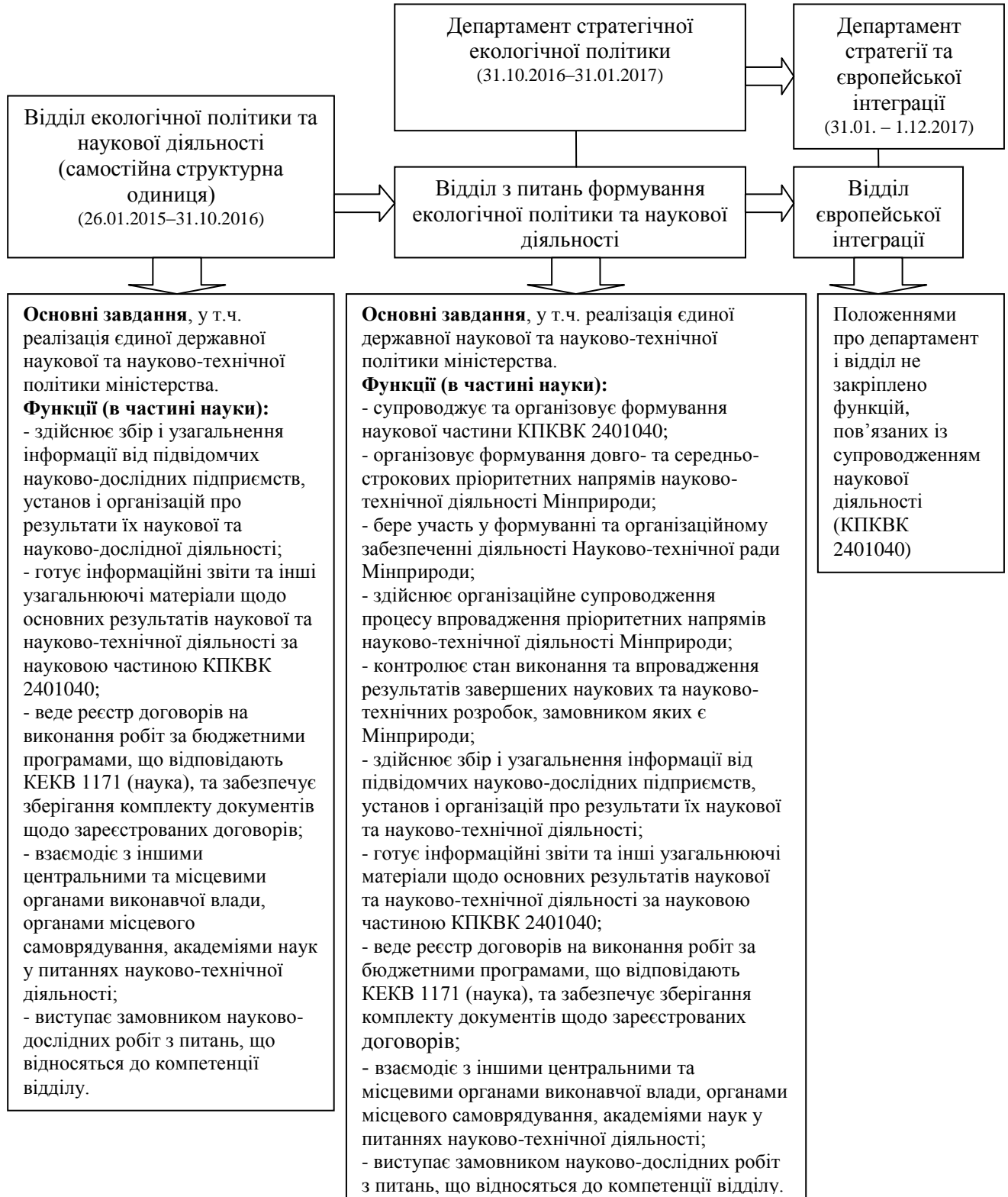
Проте, після 31.01.2017, внаслідок подальшої реорганізації структурних підрозділів Мінприроди завдання з організації наукової, науково-технічної діяльності не були визначені в положеннях жодного структурного підрозділу Мінприроди (див. схему 1).

Таким чином, станом на 01.01.2018 у Мінприроди відсутній структурний підрозділ, який би відповідав за управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності, визначення напрямів розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу у сфері охорони навколишнього природного середовища, контроль за діяльністю наукових установ, що належать до сфери управління Міністерства, розроблення програми науково-технічного розвитку у сфері охорони довкілля та заходи з їх виконання.

Водночас наказом Мінприроди від 30.05.2017 № 209 внесено зміни до наказу від 13.01.2017 № 9 "Про затвердження Переліку відповідальних виконавців бюджетних програм (напрямів) у системі Мінприроди на 2017 рік", згідно з якими відповідальним виконавцем бюджетної програми за КПКВК 2401040 визначено департамент стратегії та європейської інтеграції.

Аудитом встановлено, що фактично з 31.01.2017 питаннями наукової та науково-технічної політики Мінприроди опікується відділ європейської інтеграції, що входить до структури департаменту стратегії та європейської інтеграції.

Схема 1. Структурні підрозділи Мінприроди, що забезпечували протягом 2015–2017 років реалізацію наукової та науково-технічної політики Міністерства і були відповідальними виконавцями бюджетної програми за КПКВК 2401040 (їх основні завдання та функції)

Відповідно до статті 48 Закону № 848, **одним із основних інструментів реалізації державної політики у сфері наукової діяльності є бюджетне фінансування.**

Бюджетне фінансування наукової та (або) науково-технічної діяльності за рахунок коштів ЗФ державного бюджету спрямовується на забезпечення:

- основної діяльності державних наукових установ, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, та наукових досліджень університетів, академій, інститутів;

- виконання окремих наукових і науково-технічних програм, проектів та надання грантів.

Базове фінансування основної діяльності державних наукових установ здійснюється, зокрема, для підготовки наукових кадрів.

Водночас проведення прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, які виконуються за державним замовленням і в рамках державних цільових наукових та науково-технічних програм, здійснюється на договірних засадах, передбачає проведення конкурсного відбору за результатами наукової і науково-технічної експертизи або процедури закупівлі відповідно до законодавства.

Згідно з пунктом 9 статті 48 Закону № 848, Кабінет Міністрів України затверджує Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів держбюджету.

Так, протягом 2015–2017 років діяв Порядок формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних (експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084⁶ (зі змінами).

Порядок № 1084 визначає механізм формування головними розпорядниками бюджетних коштів (далі – замовники) тематики фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок, окремих їх етапів у межах визначеного замовникам для цього обсягу видатків державного бюджету та їх проведення на засадах державного замовлення.

Згідно з Порядком № 1084, замовники:

- щороку видають накази про формування тематики замовлення з визначенням строків і порядку подання заявок на виконання замовлення в межах передбачених їм на цю мету видатків державного бюджету, про що інформують потенційних виконавців;

⁶ Постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 13 затверджений новий Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету. Ця постанова набирає чинності з 01.04.2018.

- **забезпечують проведення наукової та науково-технічної експертизи** заявок на виконання замовлення за відповідними цільовими проектами (далі – заявка), що подаються замовникам потенційними виконавцями замовлення за встановленою замовниками формою;

- за результатами наукової та науково-технічної експертизи **на конкурсних засадах визначають тематику та виконавця замовлення** або шляхом проведення тендерної процедури відбирають з числа учасників торгів (тендерів) виконавців попередньо визначеної замовником тематики замовлення.

Відповідно до пункту 6 Порядку № 1084, тематичні плани замовлення на виконання прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок надсилаються замовниками МОН для погодження в установленому ним порядку. Виконавцями замовлення можуть бути науково-дослідні, науково-технічні, проектні і конструкторські установи та організації будь-якої форми власності (далі – виконавці). **Порядок конкурсного відбору виконавців**, яким виділятимуться кошти на виконання замовлення, а також порядок визначення їх обсягів і механізм контролю за використанням **визначаються замовником** відповідно до законодавства. За інших рівних умов перевага надається виконавцям, які інвестують більший обсяг власних або залучених коштів.

Тематика замовлення та його виконавці затверджуються замовником, після чого складається перелік завдань, виконання яких продовжується відповідно до строків, визначених у попередні роки, та нових завдань, фінансування яких можливе за рахунок коштів, що вивільнилися після виконання замовлення попередніх років або додатково передбачені в державному бюджеті на відповідний рік (пункт 7 Порядку № 1084).

Згідно з пунктом 8 Порядку № 1084, замовлення виконується за **договором (угодою), що укладається між замовником та виконавцем. Невід'ємною складовою договору (угоди) є завдання (технічні завдання), в яких детально визначаються вимоги до результатів виконання замовлення**, а також до порядку перевірки застосування та обліку науково-технічних розробок суб'єктами господарювання. **Договорами (угодами) також визначаються обсяги, строки виконання замовлення, порядок фінансування, звітування про виконання, відповідальність сторін за взяті зобов'язання.**

Кошти, виділені на виконання замовлення з державного бюджету, є цільовими асигнуваннями і не можуть бути використані виконавцями замовлення на інші цілі. Механізм фінансування кожного завдання визначається замовником виходячи з умови максимально ефективного використання виділених коштів, реального складу виконавців та їх матеріально-технічних можливостей, змісту і строків виконання замовлення (пункт 9 Порядку № 1084).

Відповідно до пунктів 13 і 15 Порядку № 1084, замовник разом з виконавцем несе відповідальність за одержання кінцевих результатів замовлення і вживає дієвих заходів для забезпечення їх практичного застосування, передбачаючи для цього необхідні кошти з бюджетних і

позабюджетних джерел, або пропонує їх для застосування заінтересованим суб'єктам господарювання.

Замовники подають щороку МОН в установленому ним порядку відомості про основні результати виконання замовлення (зокрема в частині реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки), заходи щодо забезпечення практичного застосування таких результатів та про підсумки моніторингу впровадження наукової (науково-технічної) продукції, який здійснюється протягом трьох років з моменту створення такої продукції.

МОН узагальнює подані замовниками відомості, проводить аналіз результативності виконання замовлення у різних сферах суспільного виробництва, ефективності застосування суб'єктами господарювання науково-технічних розробок, формує аналітичну довідку про стан розвитку науки і техніки, реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та трансферу технологій, яка щороку до 15 червня року, що настає за звітним, розміщується на офіційному веб-сайті МОН.

Згідно з Порядком № 1084 (пункт 8), замовлення на виконання наукових досліджень і науково-технічних розробок установами, що належать до сфери управління головного розпорядника бюджетних коштів, здійснюється відповідно до затвердженого замовником порядку.

Однак такий порядок Мінприроди не затверджувався.

Водночас наказом Мінприроди від 07.11.2000 № 187 затверджено Порядок планування, фінансування і контролю за виконанням та впровадженням науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

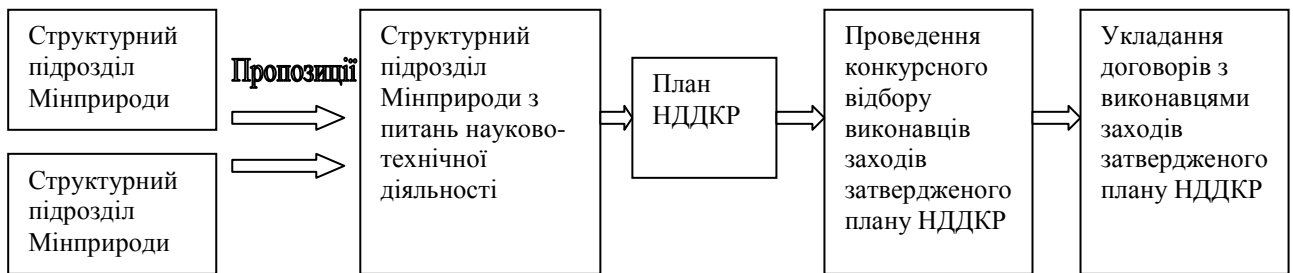
Порядок № 187 установлює єдині вимоги та правила щодо планування, фінансування, контролю за виконанням та впровадженням науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, в спеціально уповноваженому центральному органі виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища України.

Згідно з Порядком № 187, проект плану НДДКР Мінприроди формується структурним підрозділом Міністерства з питань науково-технічної діяльності на підставі пропозицій, що надаються структурними підрозділами Міністерства (управліннями, відділами на правах самостійних), урядовими органами державного управління у складі Міністерства.

Головним юридичним документом, що регламентує відносини між замовником і виконавцем, є договір на створення науково-технічної продукції (пункт 1.6 Порядку № 187).

Етапи планування НДДКР та укладання договорів для їх виконання, передбачені Порядком № 187, зображено на схемі 2.

Схема 2. Етапи планування НДДКР та укладання договорів для їх виконання згідно з Порядком № 187

Крім того, Мінприроди наказом від 28.11.2013 № 490 затвердило Положення про Науково-технічну раду Міністерства.

Відповідно до цього Положення, основними завданнями Науково-технічної ради Мінприроди, зокрема, є:

- **підготовка пропозицій щодо визначення пріоритетних напрямів наукових досліджень в галузі охорони навколишнього природного середовища, охорони, відтворення та раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, заповідної справи, національної екологічної мережі відповідно до планів роботи Мінприроди;**

- **надання рекомендацій стосовно формування єдиної науково-технічної політики з охорони довкілля, раціонального використання та відтворення природних ресурсів;**

- **розгляд та підготовка пропозицій до проектів національних, державних, міжгалузевих та галузевих науково-технічних програм;**

- **узгодження проектів планів НДДКР для фінансування з державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 2401040;**

- **затвердження рішень секцій за звітами НДДКР. Організація у разі потреби експертизи виконаних робіт та їх ефективності, проведення оцінок доцільності і обґрунтованості пропозицій щодо виконання і обсягів фінансування нових НДДКР.**

Водночас аудитом встановлено, що протягом 2017 року Науково-технічна рада Мінприроди не діяла, звіти про виконані науково-технічні роботи 2016 року нею не розглядалися, рішення секцій за звітами НДДКР не затверджувалися, плани на 2017 рік не узгоджувалися.

Порядок формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2013 № 306. Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 363 затверджено Порядок розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів.

Відповідно до Порядку № 363, **державний замовник доводить державному виконавцю обсяги державного замовлення шляхом укладення з ним державного контракту, у якому зазначаються економічні і правові зобов'язання сторін та регулюються взаємовідносини замовника і виконавця**

державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів.

У разі коли у сфері управління державного замовника перебуває одна наукова установа, державний замовник доводить їй обсяги державного замовлення шляхом укладення з нею державного контракту, у якому зазначаються економічні і правові зобов'язання сторін та регулюються взаємовідносини замовника і виконавця державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, без проведення конкурсу (пункт 15 Порядку № 363).

Таким чином, аналіз нормативно-правового та організаційного забезпечення реалізації бюджетної програми за КПКВК 20401040 засвідчив, що чинними нормативними актами визначений порядок планування та використання коштів за цією бюджетною програмою, а також очікувані результати використання затверджених бюджетних асигнувань.

Виконання Мінприроди цієї бюджетної програми мало забезпечити ефективне управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності, визначення напрямів розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу у сфері охорони навколишнього природного середовища, розроблення програми та заходів її виконання.

Водночас реалізація бюджетної програми здійснюється Мінприроди за невизначеності напрямів розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу у сфері охорони навколишнього природного середовища та відсутності відповідної галузевої програми, що створює ризики неефективного використання коштів державного бюджету. Протягом 2017 року не діяла й Науково-технічна рада Мінприроди.

Крім того, внаслідок постійної реорганізації Міністерства з 2017 року фактично відсутній структурний підрозділ, відповідальний за наукову та науково-технічну діяльність Мінприроди, що призводить до послаблення контролю за діяльністю наукових установ, які належать до сфери управління Міністерства, а також за плануванням і використанням затверджених асигнувань за КПКВК 2401040.

2. ОЦІНКА СТАНУ ПРОДУКТИВНОСТІ ТА ЕКОНОМНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ, ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ЦІЛЬОВИМИ ПРОГРАМАМИ І ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ У СФЕРІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ" (КПКВК 2401040)

Протягом 2015–2017 років, згідно з паспортами бюджетної програми, касові видатки за КПКВК 2401040 становили 81 209,9 тис. грн і були спрямовані за чотирма напрямками (див. таблицю 1):

- прикладні науково-дослідні роботи (далі – НДР)⁷ у природоохоронній сфері;
- підготовка аспірантів з відривом від виробництва;
- утримання, облаштування бюджетних установ за рахунок коштів, отриманих за оренду майна бюджетних установ;
- погашення кредиторської заборгованості.

Таблиця 1

**Показники касових видатків за КПКВК 2401040 на 2015–2017 роки
та напрямів їх використання**

тис. грн

Напрями використання	2015 рік			2016 рік			2017 рік *			Разом		
	ЗФ	СФ	разом	ЗФ	СФ	разом	ЗФ	СФ	разом	ЗФ	СФ	разом
Прикладні НДР у природоохоронній сфері	12418,3	9022,8	21441,1	13547,1	12579,0	26126,1	18959,3	13049,7	28620,9	44924,7	34651,5	79576,2
Підготовка аспірантів з відривом від виробництва	300,3	0,0	300,3	305,2	0,0	305,2	296,8	0,0	296,8	902,3	0,0	902,3
Утримання, облаштування бюдж. установ за рахунок коштів, отриманих за оренду майна бюджет. установ	0,0	506,9	506,9	0,0	98,7	98,7	-	-	-	-	605,6	605,6
Погашення кредиторської заборгованості	0,0	125,8	125,8	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-	125,8	125,8
Всього	12718,6	9655,5	22374,1	13852,3	12677,7	26530,0	19256,1	13049,6	28917,7	45827,0	35382,9	81209,9

*За 2017 рік використані оперативні дані.

Як свідчать дані таблиці 1, основна питома вага видатків (98 відс.) за КПКВК 2401040 протягом 2015 – 2017 років була спрямована Міністерством на виконання прикладних НДР у природоохоронній сфері, 1 відс. – на підготовку наукових кадрів, решта – на утримання бюджетних установ згідно з обсягами отриманої орендної плати.

У межах бюджетної програми за КПКВК 2401040 виконання державних цільових програм не передбачалося.

При цьому аудитом встановлено, що у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2401040 станом на 01.01.2016⁸ обсяг касових видатків СФ вказано у сумі 14 048,8 тис. грн, що на 4 393,3 тис. грн більше видатків, зазначених у казначейській звітності Міністерства.

⁷ Згідно зі звітами про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 2401040, цей напрям називався так: у 2016 році – прикладні науково-дослідні роботи; у 2017 році – прикладні наукові та науково-технічні розробки у сфері природоохоронної діяльності.

⁸ Надісланий листом від 19.02.2016 № 5/3-11/1538-16 до Міністерства фінансів України.

Аудит засвідчив, що така різниця обумовлена врахуванням Мінприроди у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2015 рік видатків, здійснених УкрНДІЕП за рахунок коштів, що надійшли установі на початку 2016 року на поточні рахунки Казначейства внаслідок закриття її рахунків у банках "Укрексімбанк" та ПАТ "Укрсоцбанк"⁹.

У результаті Мінфін отримав недостовірну інформацію про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 2401040 за 2015 рік.

Згідно з поясненням Мінприроди, звіт про виконання паспорта за 2015 рік формувався на основі оперативної інформації, наданої УкрНДІЕП, і зведена інформація про касові видатки на момент його складання була відсутня. У зв'язку зі стислими термінами для подання звітів про виконання паспортів за всіма бюджетними програмами до Міністерства фінансів показники касових видатків за СФ бюджетної програми 2401040 не уточнювалися.

2.1. Стан використання бюджетних коштів на прикладні науково-дослідні роботи у природоохоронній сфері

За результатами аудиту встановлено, що плани науково-дослідних робіт Мінприроди за бюджетною програмою 2401040 на 2015–2017 роки не формувалися.

Натомість у межах загального обсягу видатків за цією бюджетною програмою Мінприроди були сформовані та затверджені тематичні плани НДДКР¹⁰ науково-дослідних установ "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем" та "Український науковий центр екології моря", які, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.11.2011 № 1122-р, віднесені до сфери управління Міністерства.

Аудит засвідчив, що протягом 2015–2017 років асигнування державного бюджету за КПКВК 2401040 Мінприроди доводило цим установам шляхом затвердження кошторисів (видатки за ЗФ у повному обсязі за кодом економічної класифікації видатків "Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм") та планів використання бюджетних коштів на кожний рік (у розрізі кодів економічної класифікації видатків) (див. таблицю 2) і помісячних планів асигнувань за ЗФ, якими передбачено рівномірне фінансування потреб закладів з урахуванням сезонних потреб (комунальні послуги).

⁹ Наказами Мінприроди від 16.10.2013 № 425, від 09.01.2014 № 2 державне підприємство "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем" перетворено на науково-дослідну установу "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем".

¹⁰ На 2017 рік науково-дослідним установам Міністром затверджені плани прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

Таблиця 2

**Показники використання бюджетних коштів на 2015–2017* роки, доведені Мінприроди
виконавцям НДР за КПКВК 2401040**

тис. грн

Статті витрат	УкрНДІЕП		УкрНЦЕМ	
	затверджено	касові видатки	затверджено	касові видатки
ЗФ				
Оплата праці	18 179,2	18 170,4	15 387,6	15 387,6
Нарахування на оплату праці	4 536,2	4 534,3	3 807,3	3 807,3
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	78,4	78,4	65,3	64,9
Оплата послуг (крім комунальних)	-	-	34,1	34,1
Видатки на відрядження	-	-	12,3	12,2
Оплата теплопостачання	1 586,8	1 586,8	482,8	477,3
Оплата водопостачання та водовідведення			13,6	12,6
Оплата електроенергії	589,0	584,2	216,5	216,5
Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм	44,7	44,7	-	-
Виплата пенсій і допомоги	-	-	86,8	81,2
Стипендії	744,0	734,5	-	-
Всього	25 758,3	25 733,3	20 106,3	20 093,7
СФ				
Оплата праці	6471,5	6 619,9	4 925,6	4 863,7
Нарахування на оплату праці	1 735,1	1 765,9	1 284,5	1 256,1
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	1 834,7	1 908,8	1 974,2	1 308,1
Оплата послуг (крім комунальних)	1 041,7	1 136,0	2 526,9	1 805,9
Видатки на відрядження	344,7	369,8	1041,8	919,1
Оплата теплопостачання	275,0	153,3	889,8	788,6
Оплата водопостачання та водовідведення	107,0	92,6	28,1	12,2
Оплата електроенергії	364,8	305,8	630,3	482,1
Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм	3 930,5	4 175,3	569,3	402,0
Виплата пенсій і допомоги	-	-	30,5	29,6
Інші поточні видатки	6 642,0	6 605,8	406,6	209,4
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	-	-	6374,1	4 965,9
Капітальний ремонт інших об'єктів	-	-	198,5	137,0
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	43,5	43,5	-	-
Всього	22 790,5	23 176,7	20 880,2	17 179,7
Разом	48 548,8	48 910,0	40 986,5	37 273,4

*За 2017 рік використані оперативні дані.

Аналіз показників виконання планів використання бюджетних коштів, наведений у таблиці 2, засвідчив, що протягом 2015 – 2017 років **касові видатки за КПКВК 2401040 становили 86 183,4 тис. грн, у тому числі**

45 827,0 тис. грн – видатки ЗФ державного бюджету (з них 902,3 тис. грн – на підготовку наукових кадрів за державним замовленням) і 40 356,4 тис. грн – СФ, сформованого за рахунок власних надходжень бюджетних установ та отриманих грантів.

При цьому касові видатки у 2015 році, згідно зі звітом про виконання плану використання бюджетних коштів, на 580,2 тис. грн були більшими, ніж зазначено у звіті про виконання паспорта бюджетної програми, надісланому Мінфіну.

Аудитом встановлено, що вищезазначене було обумовлене проведенням видатків СФ УкрНДІЕП за відсутності затверджених кошторисних призначень.

Основна питома вага видатків ЗФ планувалася Міністерством і була спрямована на заробітну плату з нарахуванням та оплати комунальних послуг.

При цьому аудит засвідчив, що затверджені обсяги асигнувань ЗФ на оплату праці (з урахуванням установлених працівникам надбавок) і нарахування на неї були меншими за розрахований обсяг фонду оплати праці, згідно із штатними розписами установ, затвердженими Мінприроди, що призвело до переведення наукових співробітників на неповний робочий день.

Наприклад, штатні розписи УкрНДІЕП затверджено Мінприроди на 2015 рік у кількості 170 шт. од., на 2016 рік – 170 шт. од., які скорочено (з 01.04.2016), відповідно до доручення Прем'єр-міністра України від 25.01.2016 № 267/1/1-16, до 166 шт. од., на 2017 рік – 166 шт. од. (за рахунок ЗФ).

Виходячи із зазначеного, установою планувалися видатки на оплату праці з обов'язковими виплатами за ЗФ, а видатки на одноразові виплати премій стимулюючого характеру планувалися за рахунок надходжень від оплати за виконані НДР згідно з договорами до СФ (обчислюються на підставі акта прийняття-передавання наданих послуг (етапу) та фактичного надходження оплати за виконану роботу).

Враховуючи викладене вище і згідно з планами використання бюджетних коштів установи, на 2015–2017 роки затверджено видатки на заробітну плату з надбавками та доплатами за рахунок ЗФ державного бюджету в сумі 4 373,5 тис. грн (72 відс. від ЗФ оплати праці), 5 816,3 тис. грн (73 відс.), 7 907,4 тис. грн (79 відс.), на премії за рахунок СФ – 1 700,1 тис. грн (28 відс.), 2 144,6 тис. грн (27 відс.), 2 139,1 тис. грн (21 відс.) відповідно.

За результатами проведених у межах аудиту розрахунків (виходячи з даних планів науково-дослідних робіт УкрНДІЕП, якими передбачена повна (100-відсоткова) зайнятість наукових працівників) встановлено, що затверджені (із змінами) асигнування на оплату праці за ЗФ на 2016–2017 роки не забезпечують видатками обсяги обов'язкових гарантованих державою виплат на оплату праці штатних працівників установи.

Так, затверджені на 2016 і 2017 роки суми видатків на оплату праці (із змінами) відповідно на 1 192,5 і на 1 978,5 тис. грн менші, ніж розрахований обсяг фонду оплати згідно із штатним розписом, встановленими посадовими

окладами, надбавками і доплатами обов'язкового характеру.

У зв'язку із затвердженням річного обсягу асигнувань на оплату праці в зменшеному обсязі у частині обов'язкових виплат в. о. директора УкрНДІЕП прийнято рішення про вимушене переведення працівників на неповний робочий день (працівник виконує свої обов'язки протягом робочого часу, тривалість якого менша норми – 40 годин на тиждень). У середньому по установі у 2015–2016 роках фактична зайнятість працівників була 80 відс. від кількості робочих годин на рік.

Отже, у порушення пункту 23 Порядку № 228 УкрНДІЕП у 2016–2017 роках не було заплановано першочергового спрямування видатків СФ кошторису за рахунок власних надходжень відповідно в сумі 1 192,5 і 1 978,4 тис. грн на проведення заходів, пов'язаних з виконанням основних функцій, які не забезпечені (або частково забезпечені) видатками ЗФ, що призвело до вимушеного переведення працівників на неповний робочий день.

При цьому у проектах кошторисів на 2015–2017 роки **обсяги власних надходжень до СФ установ-виконавців НДР визначалися за відсутності розрахунків, що є недотриманням пунктів 17 і 20 Порядку № 228.**

Як наслідок – зниження установами планових надходжень СФ, що призвело до окремих випадків неекономного використання коштів ЗФ бюджету.

Зокрема, аудит УкрНДІЕП засвідчив, що однією із складових накладних витрат, які належать до витрат на виконання НДР за договорами з установами, організаціями, підприємствами, є частина видатків установи на оплату комунальних послуг та енергоносіїв.

Частка видатків СФ на оплату комунальних послуг та енергоносіїв у структурі загальної суми видатків СФ на 2015, 2016, 2017 роки відповідно становила 5,13, 7,79 і 9,82 відс. загальної суми видатків. За розрахунками аудиторів, прогнозний обсяг видатків СФ на оплату комунальних послуг та енергоносіїв УкрНДІЕП на 2015–2017 роки мав становити 362,7, 587,3 і 718,1 тис. грн відповідно, тоді як установою при затвердженні планів використання бюджетних коштів за СФ враховані менші обсяги – відповідно 197,8, 173,1 і 390,2 тис. гривень.

У результаті планами використання бюджетних коштів на 2015–2017 роки УкрНДІЕП були затверджені видатки ЗФ в сумі 907,0 тис. грн, які мали належати до видатків СФ.

Крім того, аудитом встановлено: **конкурсний відбір виконавців Мінприроди не здійснювався, договори із зазначеними науково-дослідними установами на виконання тематик планів НДДКР не уклалися, що є недотриманням Закону № 848, Порядку № 1084 і Порядку № 187.**

Фактично реалізація наукових розробок здійснювалася шляхом формування тематики досліджень бюджетних науково-дослідних установ, що належать до сфери управління Мінприроди, а фінансування здійснювалося не для виконання конкретних робіт згідно з їх етапністю, а

за принципом утримання бюджетної установи згідно з кошторисом і помісячними планами асигнувань.

Отже, запроваджений Мінприроди механізм використання бюджетних коштів за програмою 2401040 не спрямовано на отримання науково-технічної продукції, а кошти використовуються непродуктивно.

Водночас аудитом встановлено, що установи – виконавці НДР на кожному темі НДДКР оформили реєстраційні картки, які були затверджені Українським інститутом науково-технічної і економічної інформації з присвоєнням номера державної реєстрації. За інформацією, наведеною в реєстраційних картках, підставою для проведення науково-дослідних робіт у 2015–2017 роках був договір, укладений із замовником (*шифр за позицією 7146–34*).

Замовником робіт (*за позицією 2152*) визначено Мінприроди, що **свідчить про недостовірність наданої інституту інформації**, яка наведена в реєстраційних картках.

За поясненням Мінприроди, Порядок № 1084 і Порядок № 187 не можуть бути виконані в повному обсязі, оскільки вони спрямовані на організацію наукової діяльності шляхом формування державного замовлення наукових розробок у сторонніх виконавців. Проте з 2014 року державне замовлення наукових розробок у сторонніх організацій Міністерством не здійснювалося.

Слід зазначити, що, відповідно до статті 12 Закону № 848, для надання державної підтримки науковим установам незалежно від форми власності, діяльність яких має важливе значення для науки, економіки та виробництва, створюється Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави. Водночас УкрНДІЕП та УкрНЦЕМ, незважаючи на отримання щороку коштів із ЗФ державного бюджету за КПКВК 2401040 на наукові розробки, протягом 2015–2017 років не були включені до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, хоча атестовані як науково-дослідні установи¹¹.

Таким чином, протягом 2015–2017 років використання Мінприроди коштів ЗФ державного бюджету на виконання наукових і науково-дослідних робіт за бюджетною програмою 2401040 у сумі 44 924,7 тис. грн здійснювалося з недотриманням вимог чинного законодавства. При цьому через відсутність договірних відносин з виконавцями тематик НДДКР створено ризики необґрунтованого

¹¹ Під час проведення аудиту Мінприроди листом від 13.11.2017 № 5/4.1-10/10072-17 звернулося до МОН з пропозицією провести державну атестацію науково-дослідних установ. МОН листом від 15.12.2017 № 32554/5-17 повідомило Мінприроди, що, відповідно до Порядку проведення державної атестації наукових установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.07.2017 № 540, станом на 13.12.2017 міністерство забезпечує розроблення необхідної нормативно-правової бази, після затвердження якої установи зможуть подати заявку та інформаційні матеріали для проведення державної атестації за затвердженими формами.

планування асигнувань державного бюджету, що призвело до неекономного використання 907,0 тис. грн бюджетних коштів.

2.2. Стан використання бюджетних коштів на виконання державного замовлення з підготовки наукових кадрів

Обсяги державного замовлення на підготовку наукових кадрів у 2015–2017 роках були затверджені постановами Кабінету Міністрів України від 01.07.2015 № 462, від 06.07.2016 № 408 і від 12.07.2017 № 511.

Цими постановами Мінприроди за КПКВК 2401040 на підготовку фахівців, науково-педагогічних кадрів щороку передбачалися видатки державного бюджету в сумі 307,5 тис. грн, які Міністерством були доведені УкрНДІЕП. Водночас аудитом встановлено: державні контракти на підготовку наукових кадрів за державним замовленням між Мінприроди та УкрНДІЕП не уклалися, що є недотриманням пункту 15 Порядку № 363.

За поясненням завідувача аспірантури УкрНДІЕП, обсяги фінансування аспірантури та кількісні показники за науковими кадрами (здобувачами вищої освіти) доводились установі паспортами бюджетних програм на відповідні роки. Показники щодо виконання державного замовлення на підготовку аспірантів в УкрНДІЕП за 2015–2017 роки наведені в таблиці 3.

Таблиця 3

Показники щодо виконання державного замовлення на підготовку аспірантів в УкрНДІЕП за 2015–2017* роки

Роки	Затверджені обсяги асигнувань	Касові видатки	Відс. виконання до затверджених обсягів	Залишок неосвоєних коштів
2015	307,5	300,3	97,7	7,2
2016	307,5	305,2	99,3	2,3
2017*	307,5	296,8	96,5	10,7

тис. грн

*За 2017 рік використані оперативні дані.

Як свідчать дані таблиці, на підготовку аспірантів у 2015–2017 роках витрачено відповідно 97,7, 99,3 і 96,5 відс. від затверджених обсягів асигнувань. Залишки невикористаних коштів обумовлені відррахуванням і переведенням аспірантів.

При цьому рішення про відррахування аспірантів були прийняті в. о. директора УкрНДІЕП за відсутності аналогічного рішення вченої ради інституту, що є недотриманням пункту 22 Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.1999 № 309.

Пунктом 17 Порядку № 309 встановлено, що взаємозобов'язання аспірантів, підготовка яких здійснюється за державним замовленням, та наукової установи визначаються в типовій угоді, якою передбачається своєчасне закінчення роботи над дисертацією, працевлаштування після

закінчення аспірантури або докторантури, забезпечення відповідних умов праці, надання впорядкованого житла тощо та відповідальність сторін у разі невиконання умов типової угоди.

Проте угоди між аспірантами, які навчалися з відривом від виробництва (по 9 осіб у 2015 і 2016 роках і 8 осіб у 2017 році), і УкрНДІЕП не уклалися. Проведеним аналізом стану захисту дисертацій випускниками аспірантури встановлено, що у 2015–2016 роках аспірантуру УкрНДІЕП закінчили 6 аспірантів (3 аспіранти кожного року).

За цей період в установі нарахована та виплачена стипендія в таких розмірах: у 2015 році – 252,0 тис. грн (9 аспірантам), у 2016 році – 242,5 тис. грн (9 аспірантам), за 9 місяців 2017 року – 180,0 тис. грн (8 аспірантам).

Фактичний розмір стипендії аспірантам УкрНДІЕП становив: з 01.01.2015 по 31.12.2015 – 2,4 тис. грн; з 01.01.2016 по 30.04.2016 – 2,3 тис. грн, з 01.05.2016 по 31.12.2016 – 2,25 тис. грн; з 01.01.2017 по 30.09.2017 – 2,5 тис. гривень.

Водночас, згідно з Постановою № 882, академічна стипендія аспірантам, які навчаються з відривом від виробництва в наукових установах за рахунок коштів ЗФ державного бюджету, встановлюється в межах не нижче 60 відс. і не вище посадового окладу, визначеного за схемою посадових окладів, зокрема, викладача-стажиста – для аспірантів.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27.03.2013 № 197 "Про підвищення оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери" та відповідно до Постанови № 882 і наказу МОН від 26.09.2005 № 557 "Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ", встановлено розміри академічних стипендій у науково-дослідних установах, що фінансуються з державного бюджету, які визначаються згідно з Єдиною тарифною сіткою розрядів і коефіцієнтів, наведеною в додатках 1 і 2 до цього наказу.

Перевірка правильності нарахування та виплати стипендій аспірантам інституту засвідчила: **УкрНДІЕП** внаслідок застосування для розрахунку розміру стипендії прогнозного на 2015 рік посадового окладу, визначеного за схемою посадових окладів викладача-стажиста, у сумі 2,39 тис. грн (*мінімального розміру посадового окладу (тарифної ставки) для 15 розряду*) замість затвердженого МОН у сумі 2,2 тис. грн **завищено на 14,5 тис. грн видатки на виплату стипендій дев'яти аспірантам за січень-серпень 2015 року**¹², що є недотриманням пункту 19 Постанови № 882.

Разом з тим за результатами перевірки обґрунтованості затверджених сум видатків на аспірантуру в кошторисі за ЗФ встановлено їх заниження на 2017 рік на 145,73 тис. грн через неврахування передбаченого законодавством з 01.01.2017 збільшення розміру академічної стипендії

¹² За результатами аудиту відшкодовано до державного бюджету.

(з 2,5 до 4,02 тис. грн) згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1050 "Деякі питання стипендіального забезпечення" (набрала чинності з 01.01.2017). Як наслідок, 8 аспірантів недоотримали стипендій на суму 145,73 тис. гривень.

Отже, використання Мінприроди коштів державного бюджету за напрямом підготовки наукових кадрів протягом 2015–2017 років здійснювалося з недотриманням вимог чинного законодавства, без укладання державного контракту та в умовах неналежного контролю за діяльністю виконавця державного замовлення.

У результаті виконавцем державного замовлення не були укладені угоди з аспірантами, які навчаються з відривом від виробництва, а отже, не встановлена відповідальність сторін у разі несвоєчасного закінчення роботи над дисертацією, непрацевлаштування після закінчення аспірантури. Таким чином, кошти державного бюджету в сумі 902,3 тис. грн використані непродуктивно.

Крім того, внаслідок порушення вимог нормативно-правових актів виконавцем державного замовлення при нарахуванні стипендій аспірантам неекономно використано 14,5 тис. гривень.

3. ОЦІНКА СТАНУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ЗА БЮДЖЕТНОЮ ПРОГРАМОЮ "ПРИКЛАДНІ НАУКОВІ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ РОЗРОБКИ, ВИКОНАННЯ РОБІТ ЗА ДЕРЖАВНИМИ ЦІЛЬОВИМИ ПРОГРАМАМИ І ДЕРЖАВНИМ ЗАМОВЛЕННЯМ У СФЕРІ ПРИРОДООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ПІДГОТОВКИ НАУКОВИХ КАДРІВ" (КПКВК 2401040)

Згідно зі звітами УкрНДІЕП та УкрНЦЕМ про виконання наукових та науково-технічних робіт, протягом 2015–2017 років науково-дослідними установами виконувалися роботи за 131 тематикою, що відповідало плановим показникам (див. таблицю 4).

Таблиця 4

Дані про напрями та кількість тематик наукових робіт

Виконавець, напрями	2015 рік	2016 рік	2017 рік
УкрНЦЕМ, у тому числі:	22	20	18
Оцінка та діагноз стану морського середовища (морських екосистем)	7	10	10
Оцінка стану морських біоценозів, збереження та відтворення їх біорізноманіття	4	-	-
Оцінка та діагноз стану морських об'єктів природно-заповідного фонду України	-	3	1
Науково-методичне забезпечення екологічно збалансованого використання ресурсів шельфу та впровадження механізмів сталого розвитку прибережної зони морів України	5	2	2
Охорона довкілля Антарктики	-	2	2
Виконання функціональних обов'язків Регіонального активного центру по моніторингу та оцінці забруднення	3	2	2
Інформаційне забезпечення науково-технічних робіт в галузі морського природокористування	3	1	1

од.

Виконавець, напрями	2015 рік	2016 рік	2017 рік
УкрНДЦЕМ, у тому числі:	24	27	20
Розроблення проектів нормативних документів	7	9	3
Наукове забезпечення розвитку мереж природних територій, що підлягають особливій охороні	1	1	1
Поводження з відходами	2	4	-
Наукове, метрологічне, приладове, програмно-інформаційне, правове та організаційне забезпечення моніторингу	8	4	5
Екологічна оцінка та наукове обґрунтування заходів з ліквідації наслідків надзвичайних екологічних ситуацій	1	-	-
Розроблення комплексних природо-та водоохоронних заходів на регіональному, галузевому рівнях, а також на рівні окремих підприємств і об'єктів господарювання	2	2	7
Розроблення екологічних програм і нормативів, комплексних природоохоронних заходів, оцінки впливу на навколишнє середовище, дослідження наукових проблем екологічної експертизи та екологічного аудиту	2	3	-
Розроблення екологічно безпечних технологій та систем водовідведення	1	-	-
Міжнародна діяльність в сфері охорони навколишнього природного середовища	-	4	3
Охорона атмосферного повітря	-	-	1
Разом	46	47	38

Як свідчать дані таблиці 4, основними напрямками виконання наукових робіт УкрНДЦЕМ є "Оцінка та діагноз стану морського середовища (морських екосистем)" (45 відс. тем) і "Науково-методичне забезпечення екологічно збалансованого використання ресурсів шельфу та впровадження механізмів сталого розвитку прибережної зони морів України" (15 відсотків).

Головними темами роботи УкрНДЦЕМ протягом 2015–2017 років були "Розроблення проектів нормативних документів" (27 відс.) і "Наукове, метрологічне, приладове, програмно-інформаційне, правове та організаційне забезпечення моніторингу" (24 відсотки).

Водночас аудитом встановлено, що надіслані до Мінприроди листами звіти про науково-технічну діяльність за 2015–2016 роки УкрНДЦЕМ та УкрНДЦЕМ, ухвалені вченими радами інститутів, як вхідні документи у Мінприроди не зареєстровані. Для перевірки надано їх копії.

Безпосередньо звіти про виконання науково-дослідних робіт за тематиками, затвердженими Мінприроди планами науково-дослідних робіт на 2015–2016 роки, установами надавалися Міністерству на підставі листів, які, згідно з реєстраційно-контрольними картками, передавалися структурним підрозділам (замовникам) Міністерства.

Згідно з Порядком № 187, структурні підрозділи-замовники щороку мають надавати структурному підрозділу Міністерства з питань науково-технічної діяльності розгорнуту інформацію про результати завершених розробок та їх впровадження. Структурний підрозділ Міністерства з питань науково-технічної діяльності щороку в першому кварталі узагальнює для керівництва Мінприроди та громадськості інформаційний звіт про підсумки виконання НДДКР і впровадження їх результатів на практиці (пункт 6.11 Порядку № 187). **Водночас аудит засвідчив, що ці вимоги Порядку № 187 протягом 2016–2017 років не виконувалися.**

Крім того, **Мінприроди не подає МОН відомостей про заходи із забезпечення практичного застосування результатів НДДКР, що є недотриманням вимог Порядку № 1084.** За поясненням Мінприроди, надання такої інформації не передбачається Порядком надання відомостей про основні результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності та у сфері трансферу технологій, який затверджено наказом МОН від 11.01.2012 № 10, або іншим нормативним документом. Таким чином, **Мінприроди як замовник науково-дослідних робіт не складало їх планів, як наслідок, не проводило конкурсного відбору тематик і не уклало договорів з виконавцями робіт, не забезпечувало проведення моніторингу впровадження отриманих результатів на практиці, що є недотриманням Порядку № 1084, згідно з яким замовник разом з виконавцем несуть відповідальність за одержання кінцевих результатів замовлення і вживають дієвих заходів для забезпечення їх практичного застосування (пункт 13).**

Так само за напрямом підготовки наукових кадрів через невизначення термінів захисту дисертацій випускникам аспірантури станом на 22.11.2017 із шести осіб, які завершили навчання в аспірантурі, захистив дисертацію (через 1 рік і 3 місяці після закінчення навчання в аспірантурі) лише один аспірант, а п'ять не подали дисертацій до спеціалізованої вченої ради.

Таким чином, **аудит не підтвердив результативного використання коштів державного бюджету за програмою 2401040, оскільки не відслідковується можливість практичного використання отриманих результатів.** Наукові та науково-дослідні роботи плануються та здійснюються за відсутності напрямів розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу у сфері охорони довкілля, вони не спрямовані на виконання державних цільових наукових і науково-технічних програм, відсутня й галузева програма науково-технічного розвитку природоохоронної сфери.

Водночас проведений аудит засвідчив: Мінприроди не забезпечує ефективного контролю за діяльністю наукових установ, які належать до сфери його управління, та управлінням державним майном, що є недотриманням вимог Закону № 848. Зокрема, аудитом встановлено, що необґрунтовано списано УкрНДІЕП пальне, придбане коштом СФ, на загальну суму 56,2 тис. гривень¹³. При цьому з 27.05.2016 Мінприроди не оголошує конкурсу на призначення директора УкрНДІЕП¹⁴.

Крім того, встановлено, що рішенням виконкому Одеської міської ради від 30.04.1955 № 346 "О результатах обмера земель по строительному кварталу № 234-235 г. Одесса" земельна ділянка загальною площею 3,3 га (м. Одеса, Французький бульвар, 89) була передана в користування Одеській науково-дослідній геофізичній обсерваторії, а на момент аудиту – УкрНЦЕМ. На цій ділянці на площі 0,9 га розташовані дев'ятиповерховий адмінбудинок і будівлі

¹³ За результатами аудиту відшкодовано до державного бюджету.

¹⁴ Попередній конкурс завершився в листопаді 2015 року, за його результатами не було визначено переможця.

та споруди допоміжного призначення, які належать УкрНЦЕМ і Гідрометеорологічному центру Чорного і Азовського моря.

Мінприроди наказом від 30.07.2004 № 298 будівлі обох організацій були передані на баланс ДП "Науково-виробниче природоохоронне об'єднання", яке підпорядковане Мінприроди, із цільовим призначенням "для обслуговування адміністративних будівель та будівель допоміжного призначення та благоустрою прилеглої території", а Одеською міською радою 16.11.2004 прийнято рішення № 3423-IV про надання ДП "Науково-виробниче природоохоронне об'єднання" в оренду земельної ділянки площею 3,0 гектара.

Надалі наказом Мінприроди від 22.03.2005 № 107 будівлі та споруди були повернені УкрНЦЕМ та Гідрометеорологічному центру Чорного і Азовського моря, а окремим дорученням Мінприроди від 07.04.2005 № 94 УкрНЦЕМ та Гідрометеорологічному центру Чорного і Азовського моря доручалося здійснити дії щодо упорядкування землекористування відповідно до чинного законодавства. На виконання цього доручення УкрНЦЕМ листом від 14.04.2005 № 137/9 звернувся до голови Одеської міської ради з проханням відмінити рішення Одеської міської ради від 16.11.2004 № 3423-IV з подальшою передачею земельної ділянки юридичним підприємствам УкрНЦЕМ та Гідрометеорологічному центру Чорного і Азовського моря відповідно до узгодженого розподілу території між цими юридичними особами.

Однак рішення Одеської міської ради від 16.11.2004 № 3423-IV не відмінено, а земельну ділянку залишено в оренді ДП "Науково-виробниче природоохоронне об'єднання".

Аудитом також встановлено, що УкрНЦЕМ належить причально-складський комплекс (далі – ПСК), розташований на території Новобілярської селищної ради Комінтернівського району Одеської області, балансовою вартістю 398,3 тис. гривень. Загальна площа земельної ділянки, на якій розташований ПСК (державний акт на право постійного користування І-ОД № 000786 від 15.01.1998), становить 6,00 гектара.

УкрНЦЕМ для розвитку ПСК та обслуговування наукового та торговельного флоту 20.11.2000 укладено договір № 201100 "Про співробітництво сторін" із МП ТОВ "Трансойл" терміном на п'ять років. Після закінчення терміну дії договору його не було продовжено. При цьому УкрНЦЕМ законодавчо не упорядковано права власності на будівлі і споруди ПСК.

Водночас у 2003 році без погодження з УкрНЦЕМ для розташування причально-складського перевантажувального комплексу рішенням Комінтернівської районної ради від 29.08.2003 №108-XXIV і рішенням Одеської обласної ради від 01.11.2003 №241-XXIV МП ТОВ "Трансойл" у довгострокову оренду терміном на 50 років була передана земельна ділянка загальною площею 2,8 гектара біля ПСК. Після звернення до Одеської обласної ради УкрНЦЕМ отримав відповідь з пропозицією замовити геодезичну зйомку та здійснити інвентаризацію земельної ділянки, яка належить установі (лист від 05.11.2008 № Р-37-2944). У серпні 2009 року за заявкою Мінприроди були

проведені геодезичні роботи з відновлення в натурі меж земельної ділянки. У результаті виконаних робіт встановлено, що загальна площа ділянки УкрНЦЕМ становить 6,0 гектара. При порівнянні польових геодезичних вимірів із даними Державного обласного кадастру встановлено, що частина земельної ділянки (1,1 га), яка, згідно з державним актом, належить УкрНЦЕМ, без узгодження з безпосереднім власником ділянки (УкрНЦЕМ) зайнята на умовах довгострокової оренди МП ТОВ "Трансойл" і, відповідно до технічної документації, затвердженої рішенням Комінтернівської районної ради Одеської області від 29.08.2003 № 108-XXIУ та рішенням Одеської обласної ради від 01.11.2003 № 241-XXIУ, 14.01.2004 внесена до державного кадастру. УкрНЦЕМ у жовтні 2009 року надіслано листа до відділу Держкомзему в Комінтернівському районі Одеської області з проханням надати відповідь з поясненнями щодо незаконно переданої на умовах оренди МП ТОВ "Трансойл" частини земельної ділянки УкрНЦЕМ площею 1,1 гектара. Однак відповідь не надана.

У зв'язку з вищезазначеними обставинами Одеська міжрайонна природоохоронна прокуратура звернулася до Господарського суду Одеської області з позовною заявою до Одеської обласної державної адміністрації та МП ТОВ "Трансойл" в інтересах держави в особі УкрНЦЕМ та Держкомзему в Одеській області про скасування розпорядження, визнання недійсним договору оренди та звільнення земельної ділянки. Рішенням Господарського суду Одеської області від 15.12.2011 (справа № 6/17-4193-2011) Одеському міжрайонному природоохоронному прокурору відмовлено в задоволенні позовних вимог у повному обсязі. В подальшому в результаті апеляцій на рішення Господарського суду Одеської області та касаційних звернень постановою Вищого господарського суду України від 20.05.2014 касаційна скарга УкрНЦЕМ за справою № 5011-66/2654-2012 залишена без задоволення.

Також аудит засвідчив, що база флоту УкрНЦЕМ (науково-дослідні судна "Владимир Паршин" балансовою вартістю 540,6 тис. грн і "Екоконтроль" балансовою вартістю 349,4 тис. грн) не використовується, судна виведені з експлуатації, оскільки на них закінчився термін дії документа Реєстра судноплавства України на придатність до плавання, кваліфікаційні та технічні огляди упродовж досліджуваного періоду не здійснювалися.

Водночасгп УкрНЦЕМ є базовою науковою організацією Мінприроди у сфері морських екологічних досліджень. З 1992 року це єдина в межах Чорноморського басейну наукова організація, що регулярно проводить комплексний екологічний моніторинг Чорного моря.

Крім того, Указом Президента України від 21.11.2008 № 1064/2008 під охорону УкрНЦЕМ було передано ботанічний заказник загальнодержавного значення в акваторії Чорного моря "Філофорне поле Зернова", розташований на шельфі Північно-Західного регіону в морській економічній зоні України природної акваторії Чорного моря площею 4025 квадратних кілометрів. Проте, як встановлено аудитом, **охоронне зобов'язання на ботанічний заказник "Філофорне поле Зернова" на час аудиту не оформлено, а за відсутності**

бази флоту забезпечити охорону цього об'єкта природно-заповідного фонду практично неможливо.

Таким чином, проведений аудит засвідчив, що кошти державного бюджету за КПКВК 2401040 протягом 2015–2017 років використовувалися Мінприроди неефективно. За рахунок цієї бюджетної програми фактично здійснювалось утримання двох бюджетних установ, практичне впровадження результатів діяльності яких аудитом не підтверджено.

ВИСНОВКИ

1. Міністерство екології та природних ресурсів України протягом 2015–2017 років за бюджетною програмою "Прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері природоохоронної діяльності, фінансова підтримка підготовки наукових кадрів" (КПКВК 2401040) використало 86 183,4 тис. грн, у тому числі 45 827,0 тис. грн – із ЗФ державного бюджету та 40 356,4 тис. грн – СФ, сформованого за рахунок власних надходжень бюджетних установ.

Водночас аудит засвідчив, що виконання бюджетної програми за КПКВК 2401040 протягом 2015–2017 років не було результативним, кошти використовувалися неефективно і з порушенням вимог чинного законодавства, розпорядники бюджетних коштів надавали недостовірну звітність Міністерству фінансів України та інформацію Українському інституту науково-технічної і економічної інформації.

При цьому через неефективне використання бюджетних коштів за бюджетною програмою втрачається наявний потенціал провідних науково-дослідних установ, підпорядкованих Мінприроди, не забезпечується належного виконання функцій і завдань, які стоять перед Міністерством та установами як у сфері науково-технічної діяльності та підготовки наукових кадрів, так і охорони об'єктів природо-заповідного фонду.

2. Чинними нормативно-правовими актами у 2015–2017 роках був визначений порядок планування та використання коштів за бюджетною програмою 2401040, а також напрями їх використання та очікувані результати.

Водночас реалізація бюджетної програми за КПКВК 2401040 здійснюється Мінприроди за невизначеності напрямів розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу у сфері охорони навколишнього природного середовища. Бюджетна програма не була спрямована на виконання державних цільових програм і виконувалася за відсутності відповідної галузевої програми, що не забезпечило отримання науково-технічної продукції та ефективного використання коштів державного бюджету.

3. Плани науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт Міністерства не формувалися, що є недотриманням Закону України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність", Порядку формування і виконання замовлення на проведення фундаментальних наукових досліджень, прикладних наукових досліджень та виконання науково-технічних

(експериментальних) розробок за рахунок коштів державного бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 № 1084, і Порядку планування, фінансування і контролю за виконанням та впровадженням науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, затвердженого наказом Мінприроди від 07.11.2000 № 187. Як наслідок, конкурсний відбір виконавців робіт Мінприроди не здійснювався, договори на виконання робіт не уклалися, виконані роботи актами прийняття-передавання не приймалися, моніторинг практичного впровадження результатів робіт не здійснювався.

Створення наукової продукції та практичне впровадження результатів прикладних наукових і науково-технічних розробок, що здійснювалися за рахунок коштів КПКВК 2401040, аудитом не підтверджено.

Отже, кошти ЗФ державного бюджету, спрямовані протягом 2015–2017 років на виконання прикладних наукових і науково-технічних розробок, у сумі 44 924,7 тис. грн використано неефективно.

Оскільки Міністерство не уклало з науково-дослідними установами договорів на виконання наукових і науково-дослідних робіт, були необґрунтовано заплановані 907,0 тис. грн асигнувань ЗФ державного бюджету, що призвело до неекономного їх використання.

4. Запроваджений Міністерством механізм використання коштів державного бюджету на виконання наукових і науково-дослідних робіт не передбачав виконання конкретних робіт та отримання науково-технічної продукції, а кошти використано непродуктивно.

Міністерством за рахунок цих коштів фактично здійснювалося утримання двох науково-дослідних установ, що належать до сфери його управління: науково-дослідної установи "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем" та науково-дослідної установи "Український науковий центр екології моря", яким затверджувалися та доводилися кошториси та плани використання бюджетних коштів.

Більшість видатків планувалася Міністерством і спрямовувалася науково-дослідним установами на заробітну плату з нарахуваннями та оплати комунальних послуг. Проте затверджені обсяги асигнувань були меншими за розрахований обсяг фонду оплати праці згідно із штатними розписами установ, затвердженими Мінприроди, що призвело до переведення наукових співробітників на неповний робочий день.

5. На підготовку наукових кадрів за бюджетною програмою 2401040 Мінприроди за державним замовленням протягом 2015–2017 років використало 902,3 тис. гривень. Ці видатки на виконання державного замовлення Міністерством були доведені УкрНДІЕП.

Водночас державні контракти на підготовку наукових кадрів за державним замовленням між Мінприроди та УкрНДІЕП не уклалися (інститутом також не були укладені угоди з аспірантами, які навчаються з відривом від виробництва, що є недотриманням Порядку розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-

педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.05.2013 № 363. Як наслідок, із шести осіб, які завершили навчання в аспірантурі, захистив дисертацію лише один аспірант, а п'ять навіть не надали дисертацій до вченій раді УкрНДЦЕП. Отже, кошти державного бюджету використані з порушенням чинного законодавства та неефективно.

Крім того, внаслідок допущення виконавцем державного замовлення порушення вимог нормативно-правових актів при нарахуванні стипендії аспірантам неекономно використано 14,5 тис. гривень.

6. Мінприроди не забезпечує належного контролю за діяльністю наукових установ, що належать до сфери його управління, і державним майном, що є недотриманням вимог Закону України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність". Зокрема, Мінприроди впродовж останніх 14-ти місяців не оголошує конкурсу на призначення директора науково-дослідної установи "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем".

Науково-дослідні судна УкрНЦЕМ "Владимир Паршин" та "Екоконтроль" не використовуються і виведені з експлуатації, охоронне зобов'язання на ботанічний заказник "Філофорне поле Зернова" на час аудиту не оформлено, через що установа не може забезпечити охорону заказника, переданого їй Указом Президента України від 21.11.2008 № 1064/2008.

7. Внаслідок численних реорганізацій з 2017 року в Мінприроди фактично відсутній структурний підрозділ, відповідальний за наукову та науково-технічну діяльність Міністерства.

Крім того, у 2017 році не діяла й Науково-технічна рада Мінприроди, створена Міністерством, з метою організації експертизи виконаних наукових робіт та їх ефективності, проведення оцінок доцільності і обґрунтованості пропозицій щодо виконання і обсягів фінансування нових науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок.

Зазначене створило передумови до неналежного контролю за використанням бюджетних асигнувань за КПКВК 2401040, отриманням очікуваних результатів, а також діяльністю науково-дослідних установ, що належать до сфери управління Мінприроди.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Інформацію Рахункової палати до Звіту надіслати Верховній Раді України.

2. Відомості про результати контрольного заходу у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати доручити Міністерству екології та природних ресурсів України вжити заходів реагування на висновки та пропозиції за результатами проведеного аудиту.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству екології та природних ресурсів України і рекомендувати:

- розробити та затвердити відповідно до вимог статті 48 Закону України від 26.11.2015 № 848 "Про наукову і науково-технічну діяльність" порядок фінансування Мінприроди окремих наукових і науково-технічних програм та проєктів, виконавцями яких є установи, що належать до сфери його управління, а також надання їм грантів;

- враховуючи затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 11.01.2018 № 13 нового Порядку формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, переглянути порядок, затверджений наказом Мінприроди від 07.11.2000 № 187;

- вжити заходів щодо виконання Указу Президента України від 21.11.2008 № 1064/2008 "Про оголошення природної акваторії Чорного моря ботанічним заказником загальнодержавного значення "Філофорне поле Зернова" в частині здатності науково-дослідної установи "Український науковий центр екології моря" забезпечувати охорону цього об'єкта природно-заповідного фонду;

- забезпечити укладання державних контрактів на виконання державного замовлення з підготовки наукових кадрів з науково-дослідною установою "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем", при цьому зобов'язати виконавця державного замовлення укласти відповідні угоди з аспірантами;

- розглянути питання визначення структурного підрозділу, відповідального за організацію наукової та науково-технічної діяльності з питань, що належать до компетенції Міністерства;

- доручити Науково-технічній раді Міністерства підготувати пропозиції щодо визначення пріоритетних напрямів наукових досліджень у галузі охорони навколишнього природного середовища та розроблення відповідної галузевої програми.

Член Рахункової палати

М.Я. Шулежко